JAARGANG XVII/34 (869) 17 FEBRUARI 1940

WEEKBLAD VAN HET NEDERLANDS SYNDICALISTISCH VAKVERBOND
AANGESLOTEN BIJ DE INTERNATIONALE ARBEIDERS-ASSOCIATIE

DE SYNDICALIST

TROELSTRA EN DE VREDE

In ons hoofdartikel van verleden week is betoogd, dat de arbeidersbeweging zich thans reeds moet bezig houden met de vraag wat er na deze oorlog zal moeten gebeuren. Zij mag het organiseren van de vrede niet overlaten aan de diplomaten en de generaals, zij mag dit niet toevertrouwen aan de regeringen en de militairen, maar moet deze taak zelf ter hand nemen of er althans een beslissende invloed op uitoefenen.

Na de wereldoorlog van 1914 tot 1918 was ook Troelstra een ijverig verdediger van het standpunt, dat de arbeidersbeweging op de vrede, die toen gesloten ging worden, zoveel mogelijk haar stempel moest drukken. Dat hij daarbij de arbeidersbeweging op het oog had, waartoe hij behoorde, n.l. de sociaal-democratie, spreekt vanzelf.
Het is even leerzaam als interessant uit de Gedenkschriften van Troelstra na te lezen, wat hij op dit punt verricht heeft en welke ervaringen hij daarbij heeft opgedaan.

De Tweede Internationale, waarin de sociaal-democratische partijen tot Augustus 1914 verenigd waren, was met het uitbreken van de wereldoorlog practisch uiteengevallen. „De teleurstelling over haar gebrek aan weerstandsvermogen tegenover de oorlogskrachten" — schrijft Troelstra -- „was algemeen, ook in socialistische kringen." Door zijn persoonlijke bemoeiingen werd het bureau der internationale van Brussel naar Den Haag overgebracht en naast de belgische leden werd er een even groot aantal Nederlanders in benoemd.
In Januari 1915 vond te Kopenhagen een conferentie der sociaal-democratische partijen in de neutrale staten plaats met als eerste doel: „de publieke opinie te richten op het streven naar een vrede, die niet de kiem van nieuwe oorlogen in zich zou dragen." Troelstra verdedigde er aldus zijn standpunt:

Wij moeten alles erop zetten, om bij het sluiten van de vrede onze wil door te zetten, anders krijgen wij een nieuwe staat van zaken, die op breder basis aan het imperialisme nieuwe banen opent.

Op een tweede neutralen-conferentie — 31 Juli 1916 te Den Haag — bepleitte Troelstra de stelling, dat de Tweede Internationale moest zorgen, niet door de vrede te worden overrompeld, zoals zij door de oorlog overrompeld was. De conferentie riep in een resolutie de partijen op, tot overeenstemming te komen, opdat de vrede niet door de imperialistische groepen zou worden vastgesteld. Intussen waren steeds alle pogingen van het bureau der Tweede Internationale om met de verschillende aangesloten partijen zelfs maar afzonderlijk te vergaderen, mislukt als gevolg van de nationale haat der aangesloten, in nationale oorlog gewikkelde socialisten. Ten slotte echter verlangden 25 van de 28 aangesloten partijen een bijeenkomst der internationale: Frankrijk, Engeland en België evenwel blijven weigeren. Als zij worden

> **Als bij de aanstaande vrede de nieuwe grondslag der internationale verhoudingen buiten onze invloed gelegd is, dan zou dit een vreselijk verwijt voor ons zijn. Laat het nooit gezegd kunnen worden, dat mede door de schuld der Internationale de vrede de kiem tot nieuwe oorlogen bevatte.**
> TROELSTRA, Kerstrede 1914.

uitgenodigd te Den Haag, waar zij geen „vijanden" zullen ontmoeten, te komen om alleen met het bureau de bestaande moeilijkheid te bespreken, wijst het franse partijbestuur ook dit af, met 13 tegen 11 stemmen.
Maar dan komt „als kind der Russische Revolutie", zoals het in het officiële verslag heet, de befaamde conferentie van Stockholm tot stand, waartoe per 15 Mei 1917 alle aangesloten partijen en ook de minderheden daarvan werden uitgenodigd. De uitnodiging geschiedde door Huysmans als secretaris van het internationale bureau, doch in opdracht van alleen de nederlandse leden, in verband met de houding der Belgen. Zij duurde maanden en maanden en liep uit op een volslagen mislukking doordien de socialistische partijen, gelijk Troelstra schrijft „door haar verbond met de imperialistische regeringen haar socialistische kracht hadden verlamd". Op deze conferentie heeft zich allerduidelijkst gewroken het partij-politieke en daardoor nationalistische karakter van de in de Tweede Internationale georganiseerde arbeidersbeweging, waarvan zelfs het gevolg is gev/eest, dat de conferentie te Stockholm, door de keizer-regering als een welkom instrument beschouwd, ondanks zichzelf een pro-duits karakter heeft gekregen. Aan de duitse gezant te Den Haag verzocht Troelstra, dat hij er te Berlijn op aan zou dringen, ook aan de duitse minderheid passen te verstrekken. Later bleek deze gezant bij de duitse regering als „geestelijke vader" der conferentie te hebben geposeerd! Te Berlijn had Troelstra een onderhoud met de staatssecretaris voor buitenlandse zaken, waar hem bleek, dat na de oorlogsverklaring door Amerika de toestand voor de centrale mogendheden zo donker was, dat zij iedere vredespoging, zelfs van de socialisten, moesten ondersteunen. Met het argument, dat de conferentie anders als een duitse regeringsmanoeuvre zou worden beschouwd, kreeg hij passen voor de minderheid los, wat toch tegelijkertijd inhoudt de erkenning en de aanvaarding van het feit, dat de keizerregering de conferentie in haar belang achtte. Te Stockholm werd een hollands-scandinavisch comité gevormd onder voorzitterschap Van Branting, die nauw contact onderhield met de gezanten van Engeland en Rusland, bij hen at en met hen overlegde. Vandervelde en zijn secretaris Hendrik de Man passeerden Stockholm op weg naar Rusland „met het doel de russische revolutionnairen te kalmeren en weer aan de Entente te binden". „Zij bleken in hoge mate door nationalisme te zijn aangetast", schrijft Troelstra verder. „In plaats van de val der tsarenheerschappij met onverdeelde vreugde te begroeten, waren zij geneigd, de Russische Revolutie als een verraad aan de zaak der Entente te beschouwen." Cachin en Moutet, terugkomende van Rusland, weigerden op het bureau hunner internationale te komen. De duitse regering gaf passen aan allerlei nationale minderheden, die zij als een werktuig der duitse politiek wilde gebruiken. Toen Scheidemann te half twee de duitse gezant te Stockholm bezocht, bleek deze op de hoogte van wat er te twaalf uur in het hollands-scandinavische comité was besloten. Op het verzoek van het Comité aan de spionnage een einde te maken, kon Scheidemann, naar hij zei, niet ingaan, „omdat dezelfde personen ook voor de Entente-gezanten spionneerden"! Na terugkeer in Berlijn, zo vertelt Scheidemann in zijn Memoiren, bracht de duitse delegatie verslag uit aan de regering, die, evenals de keizer persoonlijk, over haar optreden te Stockholm zeer tevreden was![1])
Het nederlands-scandinavische comité, waarin later de Russen nog werden opgenomen, ontving achtereenvolgens alle mogelijke delegaties afzonderlijk. Tot een gezamenlijke conferentie kon het niet komen. Toen de franse en engelse partij een delegatie zouden zenden, weigerden de Ententeregeringen de passen voor een conferentie, die in de pers harer landen een muizenval der duitse regering werd genoemd. Niet echter de pasweigering was de oorzaak der mislukking: „door een deel der Entente-socialisten is dit voorwendsel dankbaar aanvaard om van de conferentie af te komen", schrijft Troelstra, die „teleurgesteld en terneergeslagen" in October 1917 Stockholm verliet en zijn indrukken aldus samenvat:

Maar al te duidelijk voelde ik, dat de grootste hindernis was opgeworpen door de socialistische partijen zelve, die door haar verbond met de imperialistische regeringen haar socialistische kracht hadden verlamd. Dat gold voor de Entente-socialisten, ook na het aftreden van Henderson en Albert Thomas als minister, voor de duitse meerderheid, die vast zat aan de vredesresolutie; en ook voor Branting, wiens meer diplomatieke dan socialistische houding vooral moet worden verklaard door de socialistische verkiezingsoverwinning in Zweden, die hem in October 1917 tot het ministerambt riep. Ik had gelegenheid gehad, die verkiezingscampagne van nabij te volgen en gezien, dat daarbij de zuiver socialistische eisen voor algemeen democratische frases hadden plaats gemaakt. Voor een groot deel was het een verkiezingsstrijd tussen pro-Duitsers en Ententevrienden geworden, waarbij Branting als vanzelfsprekend de zaak der „democratische" Entente verdedigde. Deze vragen lieten mij niet los; ik zag de dreigende verwijdering tussen de aan hun regeringen verbonden leiders en de sterker dan ooit anti-kapitalistisch gezinde en naar bevrijding hakende proletarische massa. Zo groeide in mij de overtuiging, dat de vrede, die langs de weg van overleg niet bereikbaar bleek, door revolutie moest worden afgedwongen: dat een te groot vertrouwen in parlementaire middelen voor het socialisme funest moest worden en dat

[1]) Al onze mededelingen zijn uitsluitend overgenomen uit Troelstra's Gedenkschriften en op één punt uit het officiële verslag „Stockholm". Wij voegen hier uit andere bron aan toe, dat Scheidemann in het „Dolkstootproces", October 1925, verklaard heeft, dat de delegatie te Stockholm volledig in overeenstemming met de duitse regering had gehandeld, terwijl de keizer persoonlijk ten huize van Helfferich daarover tot hem gezegd had: „A la bonheur, in Stockholm hebt '; zich schitterend gehouden" („brilliant gepaukt").

DE GOUDREGEN IN DE METAALINDUSTRIE BEGINT

MAAR NIET VOOR DE METAALBEWERKERS

Het is onze gewoonte van jaar tot jaar melding te maken van de uitkomsten van de voornaamste metaalbedrijven, opdat de arbeiders, uit wier lijven deze resultaten geperst worden, er hun voordeel mede zullen kunnen doen.
Wanneer zij slechts de moeite willen doen kennis te nemen van onze voorlichting, dan zal niemand, geen directeur en geen vakbondsbestuurder, hen bij de neus kunnen nemen door te zeggen, dat er geen mogelijkheid tot loonsverhoging zou bestaan.
Als eerste bedrijf nemen wij thans:

De Heemaf.

In haar verslag over 1939 merkt de directie allereerst op, dat de bereikte resultaten niet bij de in het vorige verslag uitgesproken Verwachtingen achterstaan.
Indien men met dergelijke nadruk op zo iets de aandacht vestigt, dan wil dat als regel zeggen, dat er anderen zijn geweest, die er aan getwijfeld hebben of dit zou lukken, dan wel dat men op het vorige verslag critiek heeft uitgeoefend.
Toen wij nu eens nasloegen wie dat geweest kon zijn, deden wij een eigenaardige ontdekking.
Wij vonden n.l. in De Metaalbewerker van 6 Mei 1939 een artikel over: Het jaarverslag (1938) van de Heemaf, waaruit we het volgende citeren:

Nu zijn er geen aanwijzingen, dat deze ongunstige ontwikkeling in 1939 tot stilstand zal komen. Integendeel. Om in de stijl van de directie te blijven, zullen in 1939 de „disparitetten" nog toenemen. Maar, als dat zo is, dan zal het bruto-resultaat, dat in 1937 7 ton en in 1938 4½ ton was, nog verder dalen. De kans is dan zeer groot, dat het brutoresultaat daalt tot beneden de 3 ton en dan is er practisch geen kans meer op een uitkering aan de gewone aandeelhouders. Wij achten het dus zeer waarschijnlijk, dat er volgend jaar geen dividend zal worden uitgekeerd. Is onze prognose weer goed, dan is een koers van plm. 80 pct. op het ogenblik veel te hoog.

Het artikel eindigt dan met de zin.

Dit alles neemt evenwel niet weg, dat voor de gunstige stemming, die thans ten aanzien van de Heemaf heerst, o.i. weinig is aan te voeren.

De Metaalbewerker, als spreektrompet van de moderne bond, was dus minder optimistisch dan de Heemaf-directie zelf. En nu komt de directie met cijfers op de proppen, die bewijzen, dat zij niets te veel heeft gezegd en dat de moderne bond er naast was. Dat vakbondsbestuurders zich vergissen inzake de mogelijkheden van een bedrijf, achten wij niet uitgesloten, daar immers hier gezegd kan worden: Schoenmaker blijf bij je leest.
Dat echter de moderne bond de zaken somberder voorstelt dan ze zijn, achten wij zeer goed mogelijk, omdat deze bond er nu eenmaal zijn werk van maakt de arbeiders van strijd af te houden. Klaarblijkelijk heeft men hier de domper op de juichtonen van de Heemaf-directie willen zetten om de arbeiders van het stellen van eventuele eisen te weerhouden.
Wij daarentegen zien de zaken precies andersom. Gaarne zagen wij de winst-cijfers in handen van elke Heemaf-arbeider, omdat dit toch een prikkel moet zijn om tot loonsverbetering te komen.
Nochtans zullen wij in genen dele ons schuldig maken aan veronderstellingen of beschouwingen, maar ons houden aan de feiten die aan het jaarverslag van de directie zelve zijn ontleend. Zo staat thans vast dat van de winst die dit jaar *f* 312.400.—, dat is *f* 31.900.— meer dan vorig jaar, bedraagt, een dividend van 5½ pct. op de preferente en van 4¾ pct. op de gewone aandelen zal worden betaald.
Meer dan **driehonderdduizend gulden** zal dus uitgedeeld worden aan lieden, die daar geen vinger voor uitgestoken hebben.
Hierbij blijft het echter niet. Een deel der winst wordt, zoals alle jaren, gebruikt om extra afschrijvingen te doen. Dit jaar nog weer *f* 16.100.— meer dan vorig jaar, in totaal *f* 186.100.—.
Dit bedrag is nu boekhoudkundig van de winst afgetrokken door gereedschappen en de afdeling zwakstroom, die vorig jaar nog voor respectievelijk *f* 30.000.— en *f* 36.500.— genoteerd stonden, elk voor zegge en schrijve één gulden te vermelden.
Het laboratorium, telefooninstallatie, instrumenten, modellen, vervoermiddelen, inboedel en patenten, die men vorig jaar niet de moeite waard had geacht te vermelden, staan nu eveneens voor één gulden te boek.
Het behoeft geen betoog, dat de werkelijke waarde van deze zaken veel en veel groter is, zodat hier opnieuw ten bate van de aandeelhouders weer een grote zogenaamde stille-reserve is gemaakt.

Iets nieuws is wat de directie heeft uitgedacht om de winst voor de toekomst veilig te stellen. Hiertoe is n.l. in het leven geroepen de **egalisatie-rekening,** die geopend wordt met 'n bedrag van *f* 145.200.—. Van dit fonds zegt het verslag woordelijk:

De administratie is thans zodanig ingericht, dat de reserveringen die bij een terugkeer tot meer normale tijden (na de oorlog?) in staat moeten stellen om de, dan vermoedelijk intredende prijsdaling te volgen en de daaruit voortvloeiende verliezen op te vangen, maandelijks volgens een betrekkelijk eenvoudige methode kunnen worden vastgesteld. Zij worden op een, voor het eerst in het verslagjaar geopende, egalisatie-rekening op de balans gebracht.

In ronde woorden gezegd, stopt men dus als het ware elke maand een paar duizend gulden in een oude kous, voor de tijden waarin men vreest niet meer zulke hoge prijzen te kunnen maken als vandaag. En opdat nu maar niemand zien zal, dat het lisatie-rekening". Bij „rekening" denkt men immers altijd aan iets wat men betalen moet, zodat men niet licht op het idee van een spaarpotje komt. Als we zo nu eens bij elkander optellen wat dit jaar als batig saldo naar de aandeelhouders gaat, dan komen we tot de volgende, indrukwekkende getallen.

f 312.400.— krijgen ze in handen;
f 186.100.— verdienen ze ongeveer op hun gebouwen etc.;
f 145.200.— potten ze op om ook straks winst te blijven maken; dus:
f 643.700.— bedroeg de totale winst.

Conclusie. Zonder nog te letten op de gunstige wijze, waarop de directie zich over de perspectieven voor het bedrijf uitlaat, staat vast dat het voor de arbeiders meer dan tijd is om ook hun positie eens te verbeteren.
Dit bedrag, meer dan een half millioen, komt in wezen hun toe, die bij dag en bij nacht gereed moeten staan aan de draaibanken en wikkeltafels om te werken als de directie zulks nodig oordeelt. Voor hen wordt niets gereserveerd! Als het minder goed gaat, worden zij eenvoudigweg naar de steun verwezen en moeten hun vrouwen het vaak met de helft minder gaan doen.
Zijn deze toestanden niet ten hemel schreiend? Is het niet de hoogste tijd, dat daartegen iets gedaan wordt? Zeg niet ja en haal daarbij uw schouders op in het besef, dat dit niet mogelijk zou zijn.
Want het is wel mogelijk. Het spreekwoord „eendracht maakt macht" is nog altijd waar.
Indien de arbeiders slechts tezamen wilden optrekken, dan zou heel wat bereikt kunnen worden. Maar verre van daar laten zij zich verdelen in groepen naar politieke of godsdienstige overtuiging.
Hun lot leggen zij daarbij in handen van een aantal bestuurders, die, zoals wij hierboven aantoonden, nog bezorgder voor de bedrijfswinsten zijn dan de directie zelf.
Eens zal echter de tijd komen, dat hun de schellen van de ogen vallen en dan zullen zij aangewezen zijn op zichzelf.
Maar dan zal blijken wat men in al die jaren verzuimde, n.l. **zelf-organisatie.**
Dat is wat de syndicalisten willen; dat is wat de syndicalisten doen. Laat men onze Federatie kleineren, laat men ons bespotten of verdacht maken, de tijd zal komen, waarin blijkt, dat 20 of 30 kerels met ruggegraat en inzicht meer tot stand weten te brengen dan duizendtallen onder verkeerde leiding.
Sluit u daarom bij hen aan. Helpt hen het juiste inzicht op grond van de naakte feiten te verspreiden. Het is ook uw belang. **Een voor allen en allen voor een** — is hun leuze.

Onze adressen zijn:
Plantage Middenlaan 38, Amsterdam.
Grote Draaisteeg 11b, Rotterdam.

TROELSTRA EN DE VREDE

alleen door een radicale wijziging van onze politiek, door strijd tegen het kapitalisme met alle middelen, ook de scherpste, het socialisme kon worden gered.

In Februari 1918 stelden de Entente-socialisten een vredesprogram op, dat zich nauw aansloot bij..... de 14 punten van Wilson. Zij eisten echter van hun regeringen bij de vredesonderhandelingen in elke delegatie tenminste één vertegenwoordiger der arbeiders en besloten tegelijk met de vredesconferentie der regeringen een socialistische conferentie te beleggen. Dit besluit is echter nooit uitgevoerd. In Juni 1918 ondernam Troelstra nogmaals een poging om de door de imperialistische oorlog en eigen chauvinisme uit elkaar geslagen partijen te verenigen. Zij slaagden niet, pasmoeilijkheden belemmerden zijn streven en bij het einde van de oorlog moest hij constateren:

„Wat ik vier jaren had trachten te voorkomen, werd een een feit: de Internationale was niet gereed, zij lag uit elkaar in fel-vijandige kampen en was niet in staat, haar invloed bij de vredesonderhandelingen te doen gelden."

In 1919, in Bern, kwam de Internationale bijeen. De Belgen weigerden ook nu nog met de Duitsers te vergaderen. Albert Thomas stelde voor de duitse meerderheid uit de Internationale te zetten. Troelstra geeft van de conferentie een weinig verheffend beeld:

De geest van kameraadschap, die vóór de oorlog de internationale congressen had bezield, had voor kleingeestige intriges en diplomatiek geknoei moeten plaats maken. Ik kan aan deze conferentie niet zonder een gevoel van bitterheid denken. De rechtervleugel der franse partij kwam slechts naar Bern, om gericht te houden over de duitse kameraden——; de socialistische vredespolitiek moest door deze kwesties op de achtergrond geraken .... Ik herinnerde de conferentie aan haar eigenlijke taak: het opstellen van een eigen vredesprogram en het voorbereiden van een actie, om de regeringen en de vredesconferentie in onze richting te brengen.

Toch hadden naar Troelstra's oordeel de besluiten van Bern een goede basis kunnen vormen voor een grote socialistische actie. Doch hij vervolgt:

Die actie, echter, bleef uit. De wil en de moed ontbraken, om de arbeiders voor deze eisen in beweging te brengen. Ik heb wel eens gezegd, dat de ineenstorting van de Internationale gedurende de oorlog te Bern is bevestigd. Dat is te sterk uitgedrukt, doch zeker is, dat van die conferentie de misère in de tegenwoordige Internationale dagtekent. ....Te Bern vertoonde zich zelfs een streven, om niet meer van sociaal-democratie, maar eenvoudig van democratie te spreken. Een en ander moest als een gevolg worden beschouwd van het ministerialisme, waarvoor door de oorlogs- en na-oorlogstoestand onze mensen in vele landen onvoorbereid waren geplaatst; menigmaal beschouwde een socialistische minister zich meer als vertegenwoordiger van zijn nationale regering, dan als vertrouwensman van de socialistische arbeiders. De bourgeoisie had onder die omstandigheden niets van ons te vrezen.

Vermeld moet nog worden, dat de conferentie te Bern een „comité van actie" instelde, samengesteld uit Branting en negen socialisten uit de Ententelanden, Hoffähigen in de internationale politiek, die aan de geallieerde regeringen de eisen der Tweede Internationale zouden overleggen. Het leidde tot niets:

Het „comité van actie" begaf zich naar Parijs, publiceerde daar enkele gerechtvaardigde protesten, doch een internationale actie organiseerde het niet en tot de leiding der vredesconferentie verkregen de afgezanten der arbeiders geen toegang: de socialistische Internationale werd te Parijs op de mat teruggewezen. Van enig revolutionnair prestige was geen spoor te bekennen.

Alle protesten konden niet voorkomen, dat de vrede van Versailles, een onuitwisbare schande voor de regeringen, die hem oplegden, de 26ste Juni werd getekend. In niet mindere mate dan bij het uitbreken van de oorlog faalde de Internationale bij de vrede.
Op de internationale conferentie, begin Augustus 1919 te Luzern geopend, heb ik deze nederlaag en haar oorzaken in scherpe woorden' gecritiseerd. Van vele zijden is mij dat hoogst kwalijk genomen, ook door een man als Mac Donald, terwijl Huysmans zijn boosheid toonde in een repliek, waarin persoonlijke hatelijkheden niet ontbraken. Ik doel hier op mijn rede in de eerste bijeenkomst; ik gispte het voorzichtig-diplomatieke optreden van het comité van actie: „Men heeft niet zijn kracht getrokken uit de actie der proletarische massa's_____Met welk resultaat? Wij zijn vernederd en beledigd .... Wij hebben naar boven gekeken, niet gebruik gemaakt van de krachten daar beneden. Wij hebben daardoor de achting verloren, niet alleen van een groot deel der arbeidersklasse, maar zelfs van de imperialisten der Entente, die ons als knechten behandeld hebben. Het gaat zo niet langer .... Welnu, ik ben van mening, dat de arbeiders weten moeten, dat wij niet een gezelschap van verparlementariseerde individuen zijn. Als wij ons rehabiliteren willen in het oog der arbeidersklasse — en dat is nodig — dan moet gezegd worden: wij zijn geen contrarevolutionnairen, wij zijn aanhangers der sociaal-democratische revolutie."

Wij hebben dit artikel niet samengesteld om te betogen, dat alles beter zou zijn gegaan en dat de wereldgeschiedenis een andere loop zou hebben genomen, wanneer men maar naar Troelstra geluisterd had. Men kón eenvoudig niet naar hem luisteren. Zonder twijfel heeft Troelstra zich tot het uiterste ingespannen om zijn doel: het herstel van de internationale waartoe hij behoorde en de invloed der daarin georganiseerde arbeidersbeweging op de vrede, te bereiken. Maar zijn streven was bij voorbaat tot mislukking gedoemd. In de geschiedenis van Troelstra's optreden, hierboven met zijn eigen woorden weergegeven, openbaart zich het fiasco van een geheel systeem. De verbinding

> **Wanneer de regeringen de misdaad van de oorlog zouden ontketenen, is elk doelmatig middel daartegen geoorloofd, al valt het buiten het wettig geoorloofde.**
> **ALBARDA (in 1930).**

van een socialistische beweging aan de staat leidt onafwendbaar tot haar ontaarding en ondergang. Men kan niet tegelijkertijd samenwerken, zich solidariseren met het nationale kapitalisme en de staat en tegelijkertijd opkomen voor het socialisme. Men kan niet tegelijkertijd nationalist zijn en internationaal socialist.
Troelstra zelf was een aanhanger van het systeem, waarvan hij het fiasco op zo tragische wijze moest ervaren. Hij vergiste zich met te menen, dat men — zoals hij eens zei — tegelijkertijd reformist kan zijn en revolutionnair. Tegenover Domela Nieuwenhuis was hij de vertegenwoordiger van het parlementarisme in de arbeidersbeweging, dat haar ondergang werd. Ook hij stelde in 1914 de nationale belangen boven de nationale geschillen. Het is waar wanneer hij zegt, dat op zulke momenten de loop der gebeurtenissen niet door de leiders wordt bepaald, maar door de geest onder de volken, die op dat ogenblik niet gereed was voor de grote strijd. Maar evenzeer is het waar, dat de binnen het raam der arbeidersbeweging zegevierende sociaal-democratie alles heeft nagelaten om de geest der volkeren op de grote strijd voor te bereiden. Zij heeft integendeel de revolutionnaire geest van het oude socialisme gedood en het nationalisme gevoed. Met woorden was dat niet te herstellen.
Men mag Troelstra zeker niet de eer onthouden, dat hij van huis uit een socialist was en dat in zijn hart is gebleven. Juist daardoor was het einde van zijn leven tragisch, want duidelijker dan zijn partijgenoten zag hij de funeste gevolgen van de fouten der sociaal-democratie voor de toekomst van het socialisme. De oorlogservaringen hadden hem geleerd, „hoe het parlementarisme kan leiden tot de zucht om tot elke prijs met de burgerlijke partijen samen te werken", waardoor de sociaal-democratie „moest komen te staan tegenover de revolutionnaire stroming", die hij „alom onder de arbeiders zag opkomen". Zijn waardering voor het parlementarisme was ernstig geschokt. Hij begreep, dat „de macht van het geconcentreerde bankkapitaal, het laatste krachtige bolwerk van het kapitalisme, niet zetelt in het parlement, maar daarbuiten, in de banken, de trusts enz." Hij zag in, dat „het parlement als machtsorgaan overvleugeld is door de geldmacht" en dat daarom „de arbeidersklasse tegen deze overheer-

> **Waar ligt het zwaartepunt van de beroemde franse democratie: in het parlement of in het „Credit Lyonnais"?**
> **P. J. TROELSTRA.**

sing van economische aard de strijd te voeren heeft met economische middelen". Hij legde steeds meer de nadruk op de directe actie, want hij betwijfelde, „of Nederland langs de weg van parlement en democratie de europese gebeurtenissen bijhoudt"; daarom wilde hij „de mogelijkheid van andere dan wettelijke middelen openlaten". „Het moet blijken, dat wij niet zijn ondergegaan in parlementair gedoe .... Moge de democratie ons niet koest hebben gemaakt op het ogenblik, dat wij uit ons hok moeten komen" — zo sprak hij op het SDAP.-congres te Arnhem van 1918.
Troelstra's houding in de Novembergebeurtenissen van dat jaar werd door deze opvattingen beheerst. Maar wat baatte het? Toen was het te laat. Te sterk was het reformisme doorgevreten en te zeer was het ook door Troelstra zelf aanvaard in het belang van de groei der partij, dan dat deze beweging zou zijn voorbereid op de taak, die de arbeidersklasse in 1918 in alle landen had moeten vervullen om de wereld te behoeden voor het fascisme en de thans opnieuw uitgebroken oorlog tussen het engelse en het duitse imperialisme.
Troelstra's critiek was, welbeschouwd, vernietigend voor de SDAP. Maar het was de SDAP., die hem vernietigde. Merkwaardig is het — en ook hoopgevend in zekere zin —, dat zijn volgelingen hem nooit meer hebben vereerd dan juist in deze Novemberdagen, ook na zijn „vergissing". Maar de Schapers, de Vliegens en de Bongers overwonnen. Zij wezen principieel de revolutie af, zij waren democraten zonder meer. Wie bekommert zich nu in de SDAP. nog om de toekomst van het socialisme? Wat is haar practijk anders dan samenwerking met de burgerij tot elke prijs? Alle door Troelstra gevreesde en gesignaleerde gevaren voor het socialisme hebben zich in snel tempo voltrokken. Opnieuw zijn de socialistische partijen ingeschakeld in het oorlogsapparaat van het nationale kapitalisme en imperialisme, van de kapitalistische staat, ook in Nederland.

De grondgedachte van Troelstra, dat het organiseren van de vrede niet mag worden overgelaten aan de imperialisten, is juist. Noodzakelijk is het inderdaad, dat de socialistische arbeidersbeweging deze taak ter hand neemt of zich tot het uiterste doet gelden. Voor een vrede tussen de werkende massa's op socialistische grondslag zijn de voorwaarden gegeven. Vrede tussen de uitbuiters en heersers op de basis van kapitalisme en imperialisme zal nimmer vrede zijn.

> **Voor de vrede moeten wij alles over hebben. Alles. Bestaan en leven als het moet. Politiek beleid, zeker, maar vooral het warme revolutionnaire hart en de heilige wil, dat wij, die deze schande hebben moeten ondergaan, alles willen doen, om aan het nageslacht de erfenis van onze onverzettelijke vredeswil na te laten. De strijd daarvoor zal revolutionnair zijn, als het moet. TROELSTRA, Kerstrede 1914.**

Maar Troelstra's ervaringen hebben afdoende bewezen, dat de parlementaire partijen der sociaal-democratie de socialistische arbeidersbeweging niet kunnen vertegenwoordigen, nu zo min als in de vorige oorlog, omdat zij, thans zoals toen, het nationale kapitalisme en de nationale staat vertegenwoordigen, waarmede zij zich in nationale eenheid hebben verbonden, zonder ook maar één beginsel, zelfs niet dat der burgerlijke democratie, als voorwaarde voor hun medewerking te stellen. Niet minder dan voor de sociaal-democratie geldt dit voor het stalinisme, dat evenzeer met een der oorlogvoerende partijen is verbonden.
Zal werkelijk — gelijk Troelstra bedoelde - - de socialistische arbeidersbeweging haar stempel op de komende vrede drukken, dan zullen de arbeiders zich los moeten maken van de geest van partijpolitiek en hun raden moeten vormen op de grondslag van het bedrijfsleven, aldus een macht vormende om te kunnen optreden tegen de oorlogvoerende kapitalistische regeringen en de politieke partijen die deze cteunen. Want meer dan ooit en sterker dan toen Troelstra het nog kon constateren, zullen de sociaal-democratische organisaties komen te staan tegenover de revolutionnaire stroming, die ook in deze oorlog alom onder de arbeiders op zal komen.

CRITISCHE NOTITIES

WAT IS SOCIALISTISCHE KUNST?

(INGEZONDEN)

Van bevriende zijde ontving ik De Syndicalist en wel een der exemplaren van de vorige maand Januari.
Daarin een artikel van J. R. over de tentoonstelling „Onze Kunst van Heden", in het Rijksmuseum. Hoofdzakelijk een klacht, dat deze tentoonstelling geen „socialistische kunst" bevatte.
Naar aanleiding daarvan deze vraag: Wat verstaat J. R. onder „Socialistische Kunst"? Waaraan is deze kunst te herkennen? Bestaat er dan ook vrijzinnig-democratische kunst of gereformeerde kunst enz.?
Voor ondergetekende, beeldende kunstenaar en inzender op deze tentoonstelling, is dat niet duidelijk.
Gaarne enige opheldering. V. G.

Natuurlijk wil ik graag aan het verzoek van de geachte inzender voldoen en verklaren, wat ik versta onder „socialistische kunst".
Waarom werkt de kunstenaar? Omdat hij afleiding of tijdverdrijf nodig heeft? Omdat hij het leuk vindt een schilderij te maken, een beeld of een gedicht? Beoefent hij zijn kunst, zoals een ander postzegels verzamelt of kippen fokt?
Neen immers! Wanneer de kunstenaar door scheppingsdrang bezeten is, leeft in hem de onweerstaanbare behoefte om zichzelf en zijn gevoelens op de hem eigene wijze in zijn werk tot uiting te brengen. De schilder maakt zijn doeken en de dichter zijn verzen, omdat hij móét, hij kan niet anders! En in zijn werk schenkt hij het beste van zijn persoonlijkheid weg. De levensbeschouwing van de mens — ook van de kunstenaar — doordrenkt diens ganse persoonlijkheid, zij inspireert zijn daden en gedachten. De levensbeschouwing is niet los te denken van de mens en zijn handelingen, de levensbeschouwing van de kunstenaar kenmerkt diens werk.
Een socialistische kunstenaar zal in zijn werk steeds getuigen van zijn kijk op het leven en op de maatschappij, de keuze van zijn onderwerpen fo.v. zal hierdoor worden beinvloed. Een socialistische kunstenaar zal anders werken dan een religieus gerichte of één die blaakt van bewondering voor de zegeningen van het moderne kapitalisme.
Er is dus naar mijn overtuiging wel degelijk sprake van socialistische kunst, zoals er ook religieuze kunst bestaat. Onderscheidingen als „vrijzinnig-democratische" of „gereformeerde" kunst erken ik niet, evenmin als „anarcho-syndicalistische" of „radencommunistische" kunst. Men moet ten slotte onderscheid weten te maken tussen de grote geestelijke stromingen en zijstroompjes of varianten.

J. R.

MODERN VERVAL

Ik had het de vorige week over de gelijkheidsgedachte en kom daar nog even op terug. In die gelijkheidsgedachte wordt geen rekening gehouden met het individu, met de persoon. En toch: zijn er wel twee personen gelijk? Menigmaal hoor je van moeder de vrouw: ik heb zoveel kinderen en geen twee zijn gelijk van natuur. Of: die twee verschillen als dag en nacht.
Om 'de oorzaak daarvan nu uit te zoeken, zouden we heel ver in de natuur moeten teruggaan, verwekking, wording, opkomst, in verband met de natuur, zullen moeten volgen. We zijn echter met de vakorganisatie bezig. Bij het prediken van die gelijkheidsgedachte ging het individu, met zijn bizondere eigenschappen, verloren. De kerk, die ver voor de socialistische beweging reeds in beslag was genomen door de uitbuitende klasse, had ook zo'n gelijkheidsgedachte verspreid. „Voor God zijn alle mensen gelijk." In de dagen echter van onze socialistische agitatie, waren de uitbuiters, met dominé, pastoor en rabbi, er als de kippen bij om, op economisch terrein, van de gelijkheidsgedachte een caricatuur, een bespotting te maken. Dagelijks kwamen ze met het smoesje: ha! delen? Ieder evenveel? Hoe lang zou dat duren? Drie dagen? 'n Week? De een is toch meer nodig dan de ander? Er zijn toch winners en verslinders?
De grote massa, die nog naar de kerk ging, ging met deze smoesjes accoord. Zij die op de socialistische vergaderingen kwamen, hoorden het wel anders. Voor God waren en bleven we allen gelijk maar ons natuurlijk levensrecht, wat inhoudt dat we ook recht hebben op alles wat uit de aarde wordt voortgebracht, hadden we hierbij verspeeld. Een ander smoesje — die nog altijd in zwang is — was: Een gestudeerde, iemand die veel geleerd heeft, heeft toch recht op meer goederen dan iemand die niets geleerd heeft? De cijfervreters; advocaten, dominé's en duizenden van die goochelaars meer, hadden dan aanspraak op lekker eten, grote mooie huizen; met bediening, en eisten diepe vernedering van het andere volk, dat dom was en niets geleerd had. Een boeren-arbeider, die het voedsel uit de grond haalde, voor deze goochelaars, was niets, was dom, had niets geleerd. Een vuilnisman, die het vuil van de heren en dames ophaalde en wegbracht, was niets, had niets geleerd. Een dienstmeid, die de hele dagen in die

EEN STUKJE POLEMIEK

MET „DE ARBEID"

J) Met bovenstaande ondertitel verscheen in De Arbeid van 26 Januari 1940 een artikel over „Socialisme en Dictatuur". Hoewel er „Slot volgt" onder stond en thans opnieuw twee nummers van De Arbeid verschenen zijn, is dit slot nog niet gevolgd. Toch wil ik thans niet langer wachten met er iets van te zeggen.
Voor een goede polemiek is het noodzakelijk, dat de beide standpunten, waarover zij loopt, duidelijk en zuiver worden bepaald. Nu is het merkwaardig, dat de redactie van De Arbeid niet alleen ons standpunt niet kent of niet begrijpt, maar pour besoin de la cause voor zichzelf van een standpunt uitgaat, dat eigenlijk haar standpunt niet is.
De polemiek loopt over de lessen, welke uit de spaanse gebeurtenissen getrokken kunnen worden. De CNT.-FAI. hebben daar reeds in Juli 1936 het standpunt ingenomen, dat niet de sociale revolutie in alle consequenties moest worden doorgevoerd en dat niet de verwezenlijking van het libertaire communisme aan de orde was, doch dat eerst in samenwerking met politieke partijen, burgerlijke richtingen en de bestaande staat het fascisme moest worden verslagen. Wij beschouwen dit als een kardinale fout. Maar — zo betoogde ik — zij bewijst niets over de vraag, of een revolutie al of niet door een dictatuur moet worden beheerst. Want dit is een vraag van tactiek en methode in de revolutie. De fout is niet, dat in Spanje een onjuiste tactiek in de revolutie is toegepast, maar dat de revolutie er in het geheel niet is doorgevoerd. Men kan van mening verschillen over de tactiek, welke in een staking moet worden gevolgd, bijv. over de vraag, of daarbij al dan niet bedrijfsbezetting, sabotage, geweld of terreur moeten worden toegepast. Maar als een beweging besluit om niet in staking te gaan, dan kan men uit de situatie welke daardoor ontstaat toch geen conclusies trekken over de stakingstactiek en de stakingsmethode welke zo'n beweging voorstaat. Dat kan men pas wanneer die methode en tactiek worden toegepast. En daartoe moet de staking een feit zijn. Indien de spaanse revolutie ware doorgevoerd volgens de beginselen van het anarcho-syndicalisme, dan pas zou de ervaring ons met betrekking tot die beginselen practische lessen hebben kunnen geven. Nu heeft zij dat niet.
De Arbeid schrijft:

Voor Spanje is er ook volgens De Syndicalist sprake van het schipbreuk lijden der revolutie. Het blad meent, dat daarmee niet de opvattingen der anarcho-syndicalisten schipbreuk hebben geleden. Wij zijn omgekeerd de mening toegedaan, dat het anarcho-syndicalisme in Spanje en met name in Catalonië een zo overheersende plaats innam in de arbeidersbeweging, dat de spaanse ervaring ten opzichte van de bruikbaarheid der anarcho-syndicalistische beginselen voor de verwezenlijking van de revolutie van grote betekenis is. **De macht van de klassevijand moet gebroken worden, vóór er sprake kan zijn van het zegevieren der revolutie.** Het machtsprobleem, de kwestie van verovering van de macht leverde onoverkomelijke moeilijkheden op voor de spaanse anarcho-syndicalisten. Voor het behalen van de overwinning in de klassestrijd kan de verovering van de macht door het proletariaat niet als een bijkomstige aangelegenheid beschouwd worden. Als na het neerslaan van de muiterij der Franco-officieren in Catalonië de voorwaarden aanwezig waren voor de verovering van de macht, dan is die gelegenheid ongebruikt gelaten. Dit zien wij niet in de eerste plaats als het gevolg van bepaalde concrete factoren, die zich in Catalonië voordeden. Het wil ons voorkomen, dat de voornaamste oorzaak van het ongebruikt laten der aanwezige mogelijkheid bestond uit het negeren van het probleem der verovering van de macht door de anarcho-syndicalisten.
De klassevijand treedt tegenover het proletariaat op met een sterk gecentraliseerde macht. Aan die positie zitten wezenlijke voordelen vast, vooral in een revolutionnaire situatie. Het gaat er minder om, of het mooi zou zijn als met uitschakeling van elke centralisatie de klassevijand verslagen kon worden. Als burgeroorlog de consequentie van klassenstrijd is, dan betekent het negeren van het probleem der verovering van de macht, dat men in een zwakke positie staat tegenover de klassevijand, die het volle gebruik maakt van zijn voorsprong.

De Arbeid neemt hier het standpunt in, dat de CNT. de macht had moeten veroveren. Maar dit is wat wij genoemd hebben: een standpunt pour besoin de la cause! Want principieel staat immers de redactie van De Arbeid niet op het standpunt, dat de vakbeweging, dat de syndicaten de macht moeten veroveren. Dit is, overeenkomstig haar beginsel, de taak der communistische partij, waarna, volgens het oordeel van Trotzki, de syndicale beweging in het geheel geen taak meer heeft en kan verdwijnen. In de pers van de RSAP.-OSP. is dan ook altijd het standpunt ingenomen, dat niet de CNT., maar de befaamde POUM. de leiding der spaanse revolutie zou moeten nemen. Maar welk standpunt heeft de POUM. in Juli 1936 ingenomen? Geen ander dan de CNT. Ook zij sloot zich aan bij het anti-fascistische eenheidsfront, a'anvaardde regeringsposten enz. Het gekuip, de Hetze en de Gé-Pé-oe-methodes der stalinisten dreven haar in de oppositie, maar in wezen beging zij dezelfde kardinale fout als de CNT. en waar deze fout door tegenstanders en door voorstanders der partij-dictatuur gemaakt kon worden, is het duidelijk dat zij met het vraagstuk der dictatuur zelf niets uitstaande heeft.
Wanneer de Arbeid meent, dat het spaanse anarcho-syndicalisme de revolutie niet heeft doorgevoerd, omdat zij met het machtsprobleem in de maag zat, dan moeten wij wijzen op de grote rol, die de verhoudingen en omstandigheden hier gespeeld hebben. In Spanje brak geen revolutie uit, maar een fascistische opstand. Deze stuitte op het verzet niet slechts van de CNT., maar ook van tal van andere richtingen. De CNT. achtte het niet raadzaam op twee fronten strijd te voeren door ook tegen die richtingen op te treden. Bovendien was zij sterk in Catalonië, maar de strijd tegen Franco vond over heel Spanje plaats en daar waren de verhoudingen anders. Niettemin is het waar, dat in Catalonië en elders de fascistische opstand werd beantwoord met een begin van sociale revolutie, die ook naar mijn mening had moeten worden doorgezet, maar het gaat niet op, de CNT. te bestrijden en daarbij haar standpunt en argumenten te negeren.
Stelt dus de redactie van De Arbeid ten aanzien van Spanje haar eigen beginsel op non-activiteit,

grote huizen in 'n draf liep om de kamers schoon en warm te houden en lekker eten op te brengen, was niets, was een dweil.
Een boekhouder, die ook al 'n beetje goochelen geleerd had, was al 'n ietsje meer. Een bankwerker, die 'n geweer of 'n kanon hielp maken, een draaier die kogel ot granaat kon draaien, waren natuurlijk ook meer. En politieman of soldaat, die het domme volk dood moesten schieten, als het in opstand kwam, waren ook meer in aanzien. En eindelijk viel ook het oog op de leiders uit de arbeidersbeweging. Ook die waren niet dom, ook die kwam een plaats toe aan de dis.
De eerste „vrijgemaakten" kregen het loon van een arbeider, maar spoedig hadden de goochelaars zoveel invloed op de arbeiders, dat zij eigenlijk ook hogere wezens waren en geen lijders behoeven te zijn.
Dat gaat alles even geleidelijk en de techniek hielp daaraan mee. De bureau's en de bureaucraten ontstaan, de telefoon brengt geregeld contact tussen patroons- en arbeidersleider en de arbeider wordt steeds dommer en vervalt steeds meer bij het vuil. De arbeider betaalt zijn contributie, zoals hij ook zijn belasting betaalt. De salarissen van de moderne vakbondleiders zijn reusachtig opgevoerd. De arbeiders prakkizeren daar niet over, zij hebben de contributie betaald en dat geld is voor hen weg. Zij horen wel eens van de millioenen in kas en zeggen: laten de heren het er maar goed van nemen, het geld is er. De uitbuiters van het arbeidende volk blijven daar echter nog niet bij staan, zij zeggen: je kunt nog wel meer, je kunt nog wel een veel hogere rang bekleden, dan ben je nog geleerder en dan heb je een nog groter inkomen. En wat aan Troelstra en Schaper niet gelukt is, is aan Albarda en Jan v. d. Tempel toegevallen.
Maar ....., alle gezag bederft de mens", zei Schaper eens.

Een groep sportmensen waren in een zaak verenigd, in een boerendorp. Een paar sociaal-democraten herkenden mekaar direct.
Een derde zeide: Uit alle partijen van tegenwoordig is de sociaal-democratische mij het meest onsympathiek.
— Ben je N.S.B.'er? was de vraag.
— Neen, ik ben naamloos, maar ik heb 'n verschrikkelijke hekel aan de SDAP.-se kruiperigheid. Die vlaggetjes, in optocht van vorstelijke feesten, dat Wilhelmus en die luiermand, dat geflirt met het leger, waar jullie vrouwen geregeld voor in actie zijn, dat verheerlijken van de grootste onderdrukkingsmachine — de staat — terwijl jullie vroeger altijd zongen:
„De staat verdrukt, de wet-is leugen".
Ziet ge wel dat nog niet alles kapot is, zulke critiek in allerlei groepen tot uiting komt? Maar het verval wordt er ook in aangegeven.
En nu zal men zeggen: de SDAP. en moderne vakorganisatie zijn twee, maar dat is maar schijn, zij marcheren gelijk op. En was het voorheen Staat en Kerk die voor het uitbuitersdom de arbeiders knevelden, nu is de SDAP. en zijn bijwagen, de moderne vakorganisatie, er bij gekomen.
Dat is alles geleidelijk in z'n werk gegaan. In de eerste tijd namen de modern georganiseerden nog een gereserveerde houding aan als arbeiders van meer revolutionnaire organisaties in staking waren, maar al spoedig kwam Henri Polak met het bevel te onderkruipen. Dat werd nog altijd niet opgevolgd en met een enkel beeld kan ik aantonen hoe die afzakking in de laatste twintig jaren nog steeds is doorgegaan. We hadden in 1917 ook een staking in de haven, en de regering bemoeide zich er mee. Van IJsselstein stuurde een christelijke bestuurder, uit Rotterdam, op ons af om met meneer Van IJsselstein te confereren. Zo kwam ik dan bij Van IJsselstein, aan de Nieuwe uitleg in Den Haag. Hij begon met flink uit te varen op onze patroons. Hij zei woordelijk: „Ik zal die rovers wel krijgen!" Ik zei: „Daar heb ik geen belang bij, wij zullen het zelf wel met die rovers afmaken."
Toen sloeg hij in enen de lok over en begon verschrikkelijk uit te varen tegen de sociaal-democraten. Hij zeide woordelijk: „die sociaal-democraten zal ik ook krijgen! Zij hebben mij beloofd onderkruipers naar Delfzijl te sturen en zij hebben het niet gedaan. Ik ben secretaris van het Kon. Nationaal Steuncomité en ze zullen me daar ontmoeten!"
Ik zei: Dat is geen nieuws voor mij. Ik heb Heykoop en consorten wel in 't oog gehad en zij hebben de Harlingers ook besteld, maar nóg laten de arbeiders zich niet voor alles door de leiders commanderen. Die z.g. machtsmiddelen van U, meneer Van IJsselstein, zei ik, interesseren mij nog niets, wij verlangen alleen een menselijk bestaan. En ik ben helemaal geen politieker, die belang stelt in een klap, die u voorwendt, om een politieke groep te geven. Ik voorzie wel, zei ik, dat u die lui in de toekomst nog best zult gebruiken.
En nu, met de laatste staking? De heer Bloemers ontving de vakorganisatiebestuurders van elke groep apart. Toen de modernen er uit gingen, kon de federatie binnen komen. Die hadden toen niets meer in te brengen, zij werden de deur uitgejaagd. Waarom kon dit nu gebeuren? Het morele verval! Zeker, ik stond sterk, omdat de modernen toen nog niet onderkruipen wilden. Maar een lange trien met Nunspeters was ook toch aanwezig!
We moeten echter ook even denken waar Van IJsselstein toen reeds met zijn steuncomité op speculeerde. Zij zagen toen reeds dat de arbeiders hun natuurlijk levensrecht verloren hadden, en geknipt waren voor bedelaars.

R. T.

WIJ HERDENKEN MULTATULI

1887 19 FEBRUARI 1940

Op 19 Februari 1887 is Eduard Douwes Dekker op de leeftijd van 67 jaar te Nieder-Ingelheim overleden. Als geen ander heeft hij het nederlandse volk \vakker geschud uit zijn geestelijke versuffing. Hij nam stelling tegen het bijgeloof - - zoals hij alle geloof noemde — en opende ons volk de ogen voor het sociale onrecht en de sociale ellende die in Nederland heersten. Multatuli was geen socialist, maar de oude socialisten — zowel een Domela Nieuwenhuis als een Wibaut erkenden dit dankbaar — hebben voor hun geestelijke ontwikkeling ontzaggelijk veel aan hem te danken gehad.
Multatuli heeft ons een schat van waarheid nagelaten in zijn werken, waarin wij ons nog dagelijks kunnen verlustigen om ons inzicht te verhelderen, ons denken te scherpen, ons zuiver menselijk voelen te ontwikkelen. Onze tijd mist een Multatuli om de misdadige „waan van den dag" medogenloos te geselen en daardoor aan de mensen bewust te maken. Er is nog zoveel ellende om ons heen — schrijft kam. W. Angenent te Vlaardingen ons — nóg verdraagt ons volk geduldig de slagen, die het treffen, en het streelt zelfs de zweep, waarmede het geslagen wordt. En hij vraagt ons, Multatuli te herdenken door de volgende gedeelten uit zijn werken in ons blad af te drukken. Wij danken kam. Angenent voor zijn herinnering aan Multatuli's sterfdag en voldoen gaarne aan zijn verzoek. Moge lezing van de fragmenten, die kam. Agenent ons zond, de oudere en vooral de jongere kameraden ertoe brengen, Multatuli te lezen. Zij zullen er de geest vinden, die onze tijd meer dan ooit nodig heeft.

UIT DE „VORSTENSCHOOL"

KONINGIN-MOEDER:
Dweepster, lieve dweepster
LOUISE, haastig opstaande.
— Neen zeg dat niet .... om-godswil, zeg dat niet!
In dweepzucht is bedrog en ik zoek waarheid.
Ik wil doorgronden wat geschieden kan,
En ziften wat geschieden moet.
Zich voorover buigend en in den aanvang bijna fluisterend.
Het Volk
Is laag gezonken moeder! Ziel en hart
Gaan onder by aanhoudend stoflyk lyden.
De gloed van hooger geestdrift wordt gedoofd,
Als 't leven slechts één kamp is met het lage,
Als niet te sterven 's levens eenig doel is,
En uitstel van bezwyken hoogste prys!
Wat is den arme 't schoone der lente? Niets!
Een sterrenhemel? Niets! Wat is hem kunst?
Wat zyn hem tonen, tinten, geuren? Niets!
Wat is hem poëzie? Wat liefde? Niets!
Dat alles mag hem niets zyn. Alle vlucht
Is hem verboden door de werkelykheid,
Die met 'n yzeren vuist hem perst in 't slyk.
En elke poging tot verzet, bestraft
Met .... honger!
KON. MOED.
— Edel kind! Maar toch .... 'n dweepster!
LOUISE.
— O, moeder, zeg niet dweepster! Is het dweepen,
Wanneer ik wil, dat allen die als gy
En ik geschapen zyn, die zich als wy
Bewegen, ademen, minnen, en, als wy,
Hun blikken richten op onsterfelykheid ....
Is 't dweepen, moeder als ik wil dat zy
Niet lager staan dan 't stomme dier des velds,
Dan 't redelooze vee?
KON. MOED.
— De standenl
LOUISE, plaats nemend.
— ZekerI
Ik zal de laatste zyn die stand ontkent ....
Een booswicht hoort tot uwen stand niet, moeder.
En tot den mynen niet, godlof!
KON. MOED.
— Louise,
Dit was de vraag niet, kind! Ik sprak van .... stand,
Van .... hoogte of laagte in onze maatschappy,
Van .... meer of minder aanspraak op genot,
En——van 't verschil in vatbaarheid vooral!
LOUISE,
— Goed, goed, ik neem 't verschil van standen aan,
En wil 't nog fyner onderscheiden dan
Gyzelf .... maatschappelyk en burgerlyk.
Geboorte, titels, rykdom, rang, vooroordeel,
Zie, moeder, alles wil ik laten gelden,
Maar vraag: of één stand honger voorschryft, moeder?
Of één stand kan gedoemd zyn tot gebrek?
Ik vraag of een dier standen lager staat
Dan 't schaap of rund dat onbekommerd graast,
En dat gewis den mens verachten zou,
Als 't weten kon hoe slecht die mens zich voedt?
Is 't kind van d' arme minder dan 'n kalf?
De moeder minder dan 'n koe? Myn god,
Is dat haar stand? Eischt dat uw maatschappy?
O, dan is alles leugen wat men spreekt
Van zielenadel en beschaving.
KON.MOED.
— Kind!
LOUISE.
— Het volk is ruw, zoo zegt men, en misschien
Te-recht. Maar, moeder, hoe zoudt gy en ik zyn,
Indien van kindsbeen af, ons gansch bestaan,
Ons wenschen, willen, streven——olies, zich
Had opgelost in 't ééne woord: gebrek?
Zeg, moeder, zouden wy dan zyn als nu?
En blyft het niet de vraag altoos, of ons
De scherpe prikkel van den honger, en
Het krankend wee van dagelykschen angst
Voor 't onderhoud van morgen, zoo gedwee
Zou laten als dit ruwe Volk zich toont?
Ik, moeder, sta verbaasd by zooveel zachtheid,
Maar vind, helaas de reden die 't verklaart!
Het volk is uitgeput, berust uit -zwakte.
KON. MOED.
— Doch——de oorzaak van dit alles?
LOUISE.
Broedermoord!
Een deel, 'n nietig deel der maatschappy
Heerscht, regelt, kuipt, maakt wetten .... en verwyst
Het overig deel — en 't grootste — tot ellende!

UIT DE „MINNEBRIEVEN"

DERDE GESCHIEDENIS VAN HET GEZAG

Een reiziger was beladen, met goud en zilver. Uit vreeze voor roovers had hy zich voorzien van wapenen. Ook volgden hem z'n dienstknechten in groot getal, ja er waren er meer dan alle roovers in 't gansche land saemgenomen. Hy "was zoo goed gewapend en verzeld, dat een geheel leger niet in-staat zou zyn, hem z'n rykdommen te ontnemen.
Sommige roovers die dit niet wisten, vielen hem aan, maar zouden hierover lang berouw gehad hebben, als ze niet terstond gesneuveld waren.
Een roover, voorzichtig geworden door het voorbeeld zyner broederen, raadpleegde 'n heiligen kluizenaar, die raad wist in' alle dingen, omdat hy lang alleen was geweest met twee doodsbeenderen en 'n kruik water.
— Hoe moet ik doen, o heilige man, om heer te worden over de schatten van dien reiziger?
— Het middel is zeer eenvoudig, antwoordde de vrome heremiet. Werp hem den strik dien ik u geven zal, om den hals, dan zal hy geen weerstand bieden. Hy zal z'n knechten gelasten zich voor u ter-aarde te buigen, en u geven wat gy begeert.
En het geschiedde zooals de heilige man gezegd had. Maar de reiziger en z'n gezellen bevonden zich slecht daarby.
Die strik heette „Geloof" en heeft z'n kracht behouden tot op dezen dag.

UIT DE „IDEEËN"

759. Oorlogsgebrul, dat me hindert in m'n werk.
Och, waren 't alleen die zwygende ossen en schreeuwende soldaten.....
Maar de leugens! De schryversleugens!
Daar zit ik me intespannen om zoo duidelijk mogelijk te zeggen wat ik voor waar houd, ik put me uit in 't zoeken van de meest juiste, de minst verdraaibare uitdrukking..... en al wat me onder oogen komt — dagbladen, politieke beschouwingen, legerbulletins — alles wemelt van onwaarheid. En dat is welkom! De lezer hongert naar leugens. Welke kans blyft my over, gehoord te worden?
Dagen lang was ik onmachtig 'n denkbeeld intekleeden. Moet ik vertellen van onschadelyke kogelregens? Van weg-**loopende dapperheid? Van. . . . . .krijgskunst?**
Ik kan 't niet.
M'n gemoed is bitter.
Gy helden die aan gene zyde van den Ryn uitgalmt dat ge vechten wilt en doodslaan, slaat-dood en vecht! Er zijn mensen genoeg op de wereld. . . . . .te-veel misschien.
Doch waarheid is er niet te-veel, en haar vermoordt ge met uw geschreeuw.
Gy die overwinnen wilt of sterven. . . . . sterft of overwint in 's hemelsnaam, maar laat u niet langs m'n woning leiden als gevangenen die niemendal overwonnen, en volstrekt niet gestorven zyn.
Gy die op uw krygskunst pocht, wacht met uw zelfroem, tot ge 'n vyand vindt die staan blyft!
Frankryk sterft aan z'n frazen.
Duitschtand zal aan frazen bezwyken.
Och, als men LEZEN kon!

POLEN

De poolse arbeiders hebben het onder de heerschappij van de regeerders, die jaren lang in Polen de lakens hebben uitgedeeld, werkelijk niet gemakkelijk gehad. Maar thans wordt de zwartste sociale reactie van de oude poolse heersers door de nazi's ver overtroffen. In het belangrijke poolse industriegebied in Opper-Silezië zijn alle bedrijfsvertegenwoordigingen, die door de arbeiders waren gekozen, ontbonden. In de vakbonden werden de vertegenwoordigers van de leden uitgeschakeld. De gelijkgeschakelde vakbonden van het poolse industriegebied zijn tot een onderdeel gemaakt van het gele duitse arbeidsfront.
het deel van Polen, dat door de duitse troepen wordt overheerst, is overspannen met een net van arbeidsbureaux der nazi's. Maar de arbeidsbemiddeling, die door arbeidsbureaux wordt verzorgd, geldt niet voor iedereen. Tienduizenden moeten werkloos blijven, zolang de hakenkruisvlag boven Warschau, Lodz en Krakau wappert.
Want „de productie van het bezette poolse gebied zal slechts in zoverre weer in het werk worden gesteld, als van onmiddellijk belang is voor het voeren van de oorlog (der nazi's)", deelt de „Kölnische Zeitung" mede. In de bedrijven, die door de nazi-veroveraars nog worden toegelaten, mag niet iedereen werken. Grote groepen van arbeiders zijn uitgesloten van de arbeidsbemiddeling „uit politieke overwegingen". Zij worden aan het werk gezet als dwangarbeiders. Het nazi-bestuur heeft voor alle bewoners van het bezette poolse gebied dwangarbeid ingevoerd. Arbeiders, die werkloos zijn geworden door de inval van de duitse troepen, worden uitgescholden voor luilakken en opgecommandeerd tot „verplichte arbeid". Het ministerie van arbeid van Hitler verklaart, „dat de arbeidskrachten van het totale bezette gebied in het algemeen belang doelmatig moeten worden aangewend zowel voor de instandhouding van de economische structuur van het bezette gebied als voor de versterking van de vaderlandse (duitse) volkshuishouding." („Reicharbeitsblatt").
Vooral de arbeiders van de poolse industrie van verbruiksgoederen en van de met haar samenhangende transportondernemingen, zijn door de maatregelen van de nazi's zwaar getroffen, nazi-commissarissen reizen rond in het bezette gebied en leggen beslag op grondstoffen. Zo deelt de „Deutsche Allgemeine Zeitung" mede, dat „aanzienlijke voorraden grondstoffen van de textielondernemingen te Lpdz ter beschikking worden gesteld van fabrieken in het Duitse Rijk. Een groot deel van de poolse textielindustrie wordt plat gelegd, om den aandeelhouders in de duitse textielindustrie hun dividend te verzekeren. „Deze selectie heeft tot doel, slechts zulke bedrijven aan het werk te houden, die geschikt zijn om het gebied, dat onder het duitse opperbevel ressorteert, „voorbeeldig" te verzorgen, zonder afbreuk te doen aan de ondernemers in het Rijk." Ja, „slechts die ondernemers krijgen grondstoffen. bij welken de verdere exploitatie van het bedrijf, vooral onder het gezichtspunt .....van de duitse textielindustrie, gerechtvaardigd is", schrijft het berlijnse blad openhartig. De ondernemingen, die verder mogen werken, worden slechts van grondstoffen voor de spinnerijen voorzien, als de „verdedigings-economische en sociale voorrang, die de duitse verarbeiders van spinmateriaal hebben, is verzekerd." Zelfs de weinige textielbedrijven, die nog in Polen worden geduld, zullen dus de arbeiders moeten ontslaan, die dan worden opgecommandeerd als dwang-arbeiders. (ITF.)

Tot mijn leedwezen was het ditmaal niet mogelijk een Kroniek op te nemen. RED.

zij geeft bovendien duidelijk blijk ons standpunt niet te kennen. Immers, zij schrijft:

Naar ons begrip komt het voor de verovering van de macht der arbeiders veel meer op die raden aan dan op de oude economische organisaties. Tientallen jaren ervaring hebben aan de arbeidersklasse getoond, dat de practische strijd der economische organisaties een minstens even gunstige voedingsbodem voor reformistische verwording boden als de politieke partijen.

Welnu, ook naar óns begrip komt het veel meer aan op de raden dan op de oude economische organisaties. Het is namelijk helemaal ons standpunt niet, dat de oude vakbeweging de rol zou moeten vervullen, welke door de marxisten aan de politieke partij wordt toegedacht. Wij zijn tegen dictatuur, ook van de vakbeweging. Wanneer wij spreken van de economische organisaties, dan bedoelen wij niet CNT. en ÜGT. of NSV., NAS., NVV. enz., maar dan bedoelen wij de raden. Men behoeft ons radenrapport slechts te lezen om dat aan de weet te komen. Het standpunt der Russische Revolutie „Alle macht aan de raden", is een syndicalistisch standpunt. Toen het syndicalisme zich opmaakte om alle arbeiders („ongeacht godsdienst en politiek") te verenigen voor het voeren van de klassenstrijd, had het geen ander doel dan de alle arbeiders omvattende organen te scheppen voor het doorvoeren der sociale revolutie. Ware deze opzet geslaagd, dan zouden syndicaten en raden samen vallen. Maar de opzet is niet geslaagd. Er zijn tegenover het syndicalisme vakorganisaties gesticht door de partijen en de kerken. Het syndicalisme heeft daaruit zijn logische consequenties getrokken. Het wil niet de macht na een revolutie gelegd zien in handen van een combinatie der bestaande vakbewegingen: het vertrouwt de revolutie niet toe aan modernen en confessionelen. Het wil evenmin een dictatuur van het NSV., van NSV.-NAS. of — in Spanje — van de CNT. Daarom staat het op het standpunt: Alle macht aan de raden van arbeiders, boeren en soldaten, zonder partij of vakbeweging als dictatoriale macht daarboven. Ook Spanje had een radencongres bijeen moeten roepen, zij het onder andere naam, omdat het woord „raden" (sovjets) er dank zij de bolsjewiki een zeer stinkende naam heeft gekregen. De werkende massa's hadden er alle macht in handen moeten nemen. In dat opzicht zijn wij het met De Arbeid eens en daaruit volgt opnieuw, dat de Spaanse fout niets zegt met betrekking tot datgene wat ons scheidt. Maar - - en hier ligt ons meningsverschil — zij hadden die macht niet weer uit handen moeten geven door ze te centraliseren in de vorm van een partij- of vakverenigingsdictatuur, maar ze in handen moeten houden door ze blijvend te decentraliseren over alle arbeiders omvattende economische organisaties: raden, syndicaten, consejos, juntas of hoe men ze had willen noemen.
Wanneer De Arbeid ervan spreekt „of het mooi zou zijn" als elke centralisatie zou kunnen worden uitgeschakeld, dan is dat natuurlijk een grapje. Wij zijn niet voor federalisme of decentralisatie omdat wij die zo mooi vinden of omdat een abstract beginsel ze zou voorschrijven. Wij zijn tegen centralisatie omdat zij niet slechts de ondergang van de Russische Revolutie is geweest, maar de ondergang van iedere revolutie zal zijn. Wij houden er geen hoogheilige beginselen op na als katholieke dogma's, die ondanks alles zouden moeten worden ontzien. Neen, onze beginselen zijn de samenvatting en uitdrukking van wat naar onze mening noodzakelijke voorwaarde is om tot de bevrijding der arbeidersklasse en van de mensheid, om tot het socialisme te komen. Federalisme en vrijheid zijn onze beginselen, niet maar omdat wij die zo „mooi" vinden, maar omdat federalisme en vrijheid de onmisbare zakelijke voorwaarden zijn om de sociale revolutie tot haar wezenlijke doel te voeren. Kan men ons van het tegendeel overtuigen, dan geven wij die beginselen op slag cadeau, want dan zouden zij voor ons iedere waarde verliezen.

De Russische Revolutie is verwezenlijkt onder de leuzen: Alle macht aan de raden, de grond aan de boeren, de fabriek aan de arbeiders. Dat waren geen bolsjewistische en geen leninistische leuzen. De bolsjewiki hebben zich erbij aangepast met het doel de revolutie in hun macht, hun uitsluitende, monopolistische macht te krijgen. Het is dezelfde tactiek die zij overal hebben toegepast en met hetzelfde doel, ook in Spanje, ook in het syndicalistische NAS., waar men thans blijk geeft de syndicalistische beginselen zelfs niet te kennen.
Lenin en Trotzki namen de leuze „Alle macht aan de raden" over; hun wezenlijke leuze was: alle macht aan ons, aan onze partij. Daarmede hebben zij de wezenlijke macht der revolutie, die inderdaad de macht der raden was, gebroken en de uitkomst is het contra-revolutionnaire stalinisme. Het is interessant van Trotzki te vernemen, hoe na de val van Kerenski — waarbij de later door hem vernietigde sovjet van Kroonstad zo'n voorname rol vervulde — de eerste „bolsjewistische regering" tot stand is gekomen. Hij schrijft:

Sinds het ogenblik dat de „voorlopige regering" afgezet was verklaard, trad Lenin, zowel in grote als in kleine dingen, op als „de nieuwe regering". Wij hadden nog geen enkel regeringswerktuig; het contact met de provincie ontbrak; de ambtenaren saboteerden; er was geen geld en ook geen leger. Maar Lenin vaardigde beschikkingen, decreten en bevelen uit in naam der regering. Het sprak vanzelf, dat hij daarbij meer dan iemand anders er ver van verwijderd was, formele bezweringsformules bijgelovig te vereren. Wilde hij echter de werkzaamheid die van boven, van de lege of saboterende departementen uitging, verbinden met de scheppende krachten, die van onderen stamden, dan was deze toon van formele beslistheid noodzakelijk: de toon van een regering, die wel voor het ogenblik nog in de ruimte zweefde, reeds morgen echter of overmorgen een macht moest worden en daarom van het begin af als zodanig optrad.
Dit formalisme was ook voor een ander doel noodzakelijk: onze eigen lieden moesten gedisciplineerd worden. Boven het kokende element, boven de revolutionnaire improvisaties der proletarische troepen werden allengs de draden van het regeringsapparaat gespannen.

De regering is een macht geworden. Zij heeft haar rode leger gekregen. Maar zij hebben de scheppende krachten van onderen verstikt, de proletarische troepen ontwapend en de weg gebaand voor de contra-revolutie, niet van de bourgeoisie, maar — erger — in naam van het communisme, van het socialisme, van de arbeidersklasse.
Wij wensen daarvan geen herhaling. Wij onderschatten de spaanse fout in geen enkel opzicht. Wij verbloemen ze allerminst. Haar enig nut kan gelegen zijn in de juiste lessen, die de arbeidersklasse er uit weet te trekken. Maar in de richting der partijdictatuur of van welke andere dictatuur ook wijst de spaanse er-varing ons niet, en na het russische fiasco wel allerminst.

WEEKBLAD VAN HET NEDERLANDS SYNDICALISTISCH VAKVERBOND AANGESLOTEN BIJ DE INTERNATIONALE ARBEIDERS-ASSOCIATIE

DE SYNDICALIST

Redactie: Albert de Jong, Haarlem, Tel. 27205.

Administratie: M. Vleggaar, Houtrijkstraat 170[1], Amsterdam C, Postrekening 119609.

Secretaris Geschillencommissie: J. Cassa, Kortenaerstraat 13, Haarlem.

Advertentieprijs: 20 cent per regel; voor aangesloten of sympathiserende organisaties 7½ cent.

Abonnementsprijs: franco p.p. en bij vooruitbetaling *f* 0.75 per kwartaal.

Colportageprijs: 5 cent.

ADRESSEN NSV.

Secretarissen: Albert de Jong en P. Wiegman.

Kantoor en adres Secretariaat: Plantage Middenlaan 38, Amsterdam C., Tel. 50524.

Penningmeester: Otto Vonk, Joos de Moorstraat 17[1], Amsterdam West; Postrekening 119574.

Brochuredepöthouder: J. Donker, Lindelaan 45, Wormerveer; Postrekening 363772.

Landelijke Jeugdraad: Secretariaat: Plantage Middenlaan 38, Amsterdam C., J. Verel, Buitenhofstraat 38c, Rotterdam W., penningm., Postrekening 324180.

BOUWVAKKEN

AMSTERDAM

Onze e.k. huishoudelijke vergadering wordt niet gehouden op de laatste van de maand, zoals wij gewoon zijn, maar op Donderdag 22 Februari. Tijd en plaats bekend. De Secr.

GRONINGEN

Ledenvergadering op Woensdag 21 Februari a.s. Kameraden, houdt er rekenschap mede, dat onze huishoudelijke vergaderingen in het vervolg elke derde Woensdag in de maand worden gehouden.

De Secr.

JEUGDBEWEGING

AMSTERDAM

OJP. De propaganda-middag op Zondag 11 Februari is uitstekend geslaagd, ook wat betreft de opkomst. Precies om 2 uur opende kam. Otten de bijeenkomst. Hij wekte op tot verkoop van Jeugdvriendkaarten voor de aanschaffing van een filmtoestel, voor welk doel aan het einde der bijeenkomst ook een collecte werd gehouden. Nadat verschillende nummers van het program waren uitgevoerd, sprak kam. Madlener voor de pauze een kort woord tot de jeugd en tot de ouders.
Na de pauze werden enige films vertoond en de andere nummers van het program afgewerkt. Te vijf uur gingen allen huiswaarts.

METAAL-NIJVERHEID

LANDELIJKE FEDERATIE

Op Zaterdag 17 Februari plakken wij de zegel op het 7de vakje van het jaar 1940.
Wie zijn contributie niet steeds regelmatig van week tot week betalen kan, doordat hij op karwei moet, of iets dergelijks, kan natuurlijk ook per maand afrekenen of om de drie weken, maar..... hij moet er dan wel voor zorgen, dat hij steeds een of twee weken vooruit is, want ook voor hem blijft de algemene regel gelden: Wie meer dan twee weken schuld heeft, mag geen uitkering uit de werklozenkas ontvangen. Men zij dus gewaarschuwd.

AMSTERDAM

Onze Jaarvergadering was, ofschoon drukker bezocht dan anders, toch nog lang niet wat wij mogen verwachten.
De agenda is voor de helft afgehandeld. Goedgekeurd werden de financiële verslagen en het beleid bestuur, zij het dan ook na enige critiek.
Het bestuursvoorstel in zake de benoeming van een ongesalarieerde afdelingssecretaris kon geen voldoening vinden, zodat een commissie benoemd werd, die deze kwestie nader onderzoekt.
De overige punten zullen op Vrijdag 23 Februari in een vervolg-vergadering worden behandeld.
Houdt dus allen die avond vanaf heden vrij en komt in groten getale. Convocatie volgt nog.

Het Bestuur.

PLAATSELIJK NIEUWS

AMSTERDAM

Op Donderdag 22 Februari a.s., 's middags 2 uur, zal in de Stadsschouwburg door het Ned. Toneel een voorstelling voor werkloze leden worden gegeven van „De ondergang der Vrijheid".
Kaarten a *f* 0.12 per persoon aan het kantoor, Pl. Middenlaan 38. Slechts een beperkt aantal is beschikbaar. De Secr.

Lezing voor SAS.-leden. In samenwerking met de Vrouwenbeweging wordt op Donderdag 29 Februari, des avonds 8 uur, in gebouw De Leeuw een vergadering voor alle leden belegd. Mevr. van der Sluis zal spreken over: „Gewelddadige of bovengewelddadigestrijdwijze?"
Toegang gratis.

FISN. Naar aanleiding van een besluit der algemene vergadering van het FISN. op 7 Januari j.l., belegt het FIS. Amsterdam op 23 Februari a.s. in gebouw De Leeuw, Valkenburgerstraat, een vergadering, waarvoor behalve de leden van de afdeling Amsterdam van het FISN., hierbij tevens worden uitgenodigd de leden van de afdelingen van de bij het FISN. aangesloten organisaties, te weten: IAMV., BAS. en NSV. (SAS.).
Op deze vergadering zal Alb. de Jong een korte inleiding houden over het doel en de werkwijze van het FISN. Hierna zullen uit deze vergadering candidaten voor het Dagelijks Bestuur van het FISN. gesteld moeten worden, voor het in April te houden congres.

Kameraden, het gaat om het Fonds voor Internationale Solidariteit. Komt beslist.

G. Prins, waarn. secr.

ANTWERPEN

Vanwege de democratie en terwille der neutraliteit zijn in de afgelopen week weer enkele bladen verboden. En ten slotte zal de regering maar moeten overgaan om zelf de kopij te maken, welke de bestaande bladen dan maar moeten laten drukken. Dan zal er volledige eenheid zijn. Eenheid is er trouwens in elke gevangenis, al draagt deze het opschrift: democratie!

Er waren ruim 14.000 betalende toeschouwers in het sportpaleis te Antwerpen, waar de 6-dagenkoers wordt gehouden! Wij hebben niets tegen sport, maar als het geldt om op te komen tegen de bestaande barbaarsheid van mensenexploitatie en oorlog, of ter bereiking van algemene welvaart en verhoging der beschaving, dan zijn het knappe organisatoren, die er een paar duizend mensen bijeen krijgen.

De vlieger schijnt niet op te gaan van een stel reactionnaire kamerleden, om de Commnistische Partij te laten ontbinden. Het Kamerlid Guilmin zou de zaak aan de orde stellen, maar nu blijkt dat het juridisch onmogelijk is en ongrondwettelijk, daar het hier een groepering betreft zonder rechtspersoonlijkheid! De heren zullen nu wat anders moeten zoeken om deze concurrenten onschadelijk te maken.

Het wil niet, zoals zij het gaarne willen met de militaire gezindheid van het vlasmse volk. Ondanks de propaganda der regering, zelfs per radio, om de jongens voor officer te laten studeren, was de uitslag „dun". Zo was het aantal candidaten voor de toelatingsexamens tot de Kon. Militaire School: in 1937: 487 frans-taligen en 80 vlaams-taligen; in 1938: 507 frans-taligen en 121 vlaams-taligen; in 1939: 614 frans-taligen en 149 vlaams-taligen. Natuurlijk zullen ze de propaganda voortzetten en met geld en goede woorden komt men vooruit in de wereld! Als alle socialisten eens werkelijk hun best deden om de rol van het kapitalisme en de onmenselijke taak van het militarisme aan de kaak te stellen en zelf een goed voorbeeld gaven, wellicht, dat het volk wijzer zou worden.

Het geloof in de wet is de macht ervan. Zolang wij geloven in kapitalistische staatswetten, zullen wij gehoorzame dienaars blijven. Bij koninklijk besluit tot op nader vast te stellen dag is het verboden om vlugschriften uit te delen: op de openbare weg, op de daaraan belendende niet omheinde terreinen, zomede in de voor het publiek toegankelijke ruimten. De overtredingen van dit besluit worden gestraft.
Recht en macht zijn rare dingen, maar zelden dient de macht de wijsheid en daarom is het kapitalistische staatsrecht voor de meesten zo tyranniek. Regeren met dwang en straf is geen kunst.

Ongelijkheid in de beloning toont de partijdigheid namens het vaderland. Wij zijn nu ook gezegend geworden met de oprichting van een marinekorps. Waar deze tijd van décadence al geen aanleiding toe kan geven! Eind November 1939 was er een losgespoelde zeemijn zo vriendelijk om met haar lijf vol gevaarlijke inhoud tegen de peilers van de pier te Blankenberghe te komen stoten. De commandant, de luitenant en een matroos gingen op dit metalen zeemonster af en het gelukte hun het er weg te halen en onschadelijk te maken. Dat is knap werk en tegen een beloning daarvoor zouden weinigen zich verzetten, ondanks dat zulke karweitjes toch tot het vak van militairen behoren, en men van de zeevissers, welke meerdere zulke mijnen onschadelijk maken, lang niet zoveel tamtam maakt! Maar ja, dat zijn geen „krijgers". Nu kwamen deze drie op de dagorde en de commandant ontving het kruis van commandeur in de orde van Leopold II, de luitenant werd ridder in dezelfde orde en..... de matroos krijgt een militair ereteken van tweede klas. Wij hebben nergens gelezen, dat de eerste twee geprotesteerd hebben tegen de achteruitstelling van de matroos in beloning voor dezelfde bewezen moed, door hun ereteken te weigeren.

Weer staking in een kolenmijn. Neen, het is nog niet rustig onder de arbeiders. De heren patroons, regering en vakbondsbestuurders mogen het er dan wel over eens zijn, dat de mijnwerkers nu 8 uur moeten werken, de arbeiders nemen er nog geen genoegen mede. Nu mogen ook de krantenridders een beroep doen op de vaderlandse gevoelens en praten over noodzakelijkheid van dit werk in deze gewichtige tijden, vast staat, dat niet de kolenbaronnen, regeerders, vakbondsbestuurders of persknechtjes de mijn indalen, om daar dit gevaarvolle werk tegen een zó pover loon te gaan verrichten. Deze week was er weer een grauwvuurontploffing, welke ruim 20 mensenlevens nam. Maandag 7 Februari weigerden ruim 450 mijnwerkers te Fontaine l'Evêque, in het waalse, aan het werk te gaan, omdat zij de nieuwe werkregeling niet wilden aanvaarden. Dinsdagochtend staakten de arbeiders in put I te Marchienne au Pont en de staking nam uitbreiding naar put II. In het bekken van Charleroi zijn nog 13 mijnen waar de door de moderne vakbeweging aanvaarde regeling niet is toegepast; in de 9 andere heerst onrust of wordt gestaakt. Men schat het aantal stakers op 2800. In een trein vol arbeiders voor de mijnen, komende van Geeraardsbergen en Edingen, vernamen de arbeiders van de toepassing der nieuwe regeling en .....de trein werd stopgezet! Te Blaton stapten zij uit, brachten er de nacht door en reisden 's morgens naar huis.
Nu schrijven de bladen: Hier zijn revolutionnaire elementen aan het werk geweest! Het gerecht is reeds begonnen met huiszoekingen bij arbeiders. Nu een vraag: waarom vallen die kranten de mijnbaronnen, de bestuurders der moderne vakbeweging en de regeerders niet aan, die oorzaak zijn — door verlenging met een half uur per dag — van dit conflict? Er zijn nog duizenden arbeiders werkloos of onder dienst, laat men die eerst aan het werk stellen.

De minister van landbouw heeft een overzicht gegeven van de economische toestand in België, waarin veel merkwaardige dingen tot uiting komen; o.a. dat de grootindustrie niet te klagen heeft, dat er nog geen enkel artikel gerantsoeneerd is, en dat er voor de eerste tijden voldoende is opgeslagen. Dit laatste is prachtig, alleen, hij moet ons eens vertellen hoe wij arbeiders met ons kleine loon of steun, aan het voor ons noodzakelijke deel van die voorraden kunnen geraken? Op „de Bank" is wel geld genoeg, maar wij hebben het niet!

Door de knappe leiding der kapitalistische heren waren er in de week van 3 Februari nog 245.527 werklozen. Reken daarbij de militairen, en men ziet met hoeveel het spul in gang wordt gehouden.

DEN HAAG

Het crematievraagstuk. Het is met de autonomie van de gemeenten in ons vrije Nederland miserabel gesteld. Genomen besluiten van een gemeenteraad worden vanwege de regering vernietigd, ook al zou een groot aantal bewoners van zo'n gemeente de uitvoering van zekere plannen toejuichen.
Den Haag krijgt 'n nieuwe algemene begraafplaats op Ockenburg (Westduin). In de toekomst zal er een urnenbewaarplaats bij komen. Voorlopig kan dat niet, want in onze oer-oude begrafeniswet is de lijkverbranding niet opgenomen, ongeacht welke rechtsgrond of principiële bezwaren voor een verbod van lijkverbranding zouden zijn aan te wijzen!
In de christelijke Nederlander is onlangs het vraagstuk der lijkverbranding onder de loupe genomen. Algemeen pleit dit blad voor een ruime regeling van de lijkverbranding, erkennend dat noch op bijbelse, noch op dogmatische gronden iets tegen deze lijkbezorging is aan te voeren. Maar toch zou volgens de christelijke heren de verassing niet liggen „in de lijn der echt-christelijke traditie", want zij verwerpen de crematie, omdat deze tot ons komt vanuit het heidendom en zij daarin een materialistische gedachtensfeer zien uitgedrukt.
Kom,-kom! Niet zo somber, heren!.....
Die „materialistische gedachtensfeer" wordt wel uitgedrukt in de rijkdommen van uw goederen. Strookt dat met uw geweten en uw christelijke houding? Indien er na dit leven nog een leven bestaat of een wederzien na de dood, waarom dan zo gehecht aan aardse goederen?
Zo is het verklaarbaar, dat regeringen voor de arbeiders waardeloos zijn. De conservatieve geest remt alle cultuur en mist eerbiediging van het denken van anderen, terwille van de brute macht!
Dat noemt men democratie! Dan was Luther nog democratischer, want deze prees de lijkverbranding der Ouden! (heidenen). Maar het etisch juiste inzicht der crematie zal baan breken, omdat het proces van lijkverbranding tevens een natuurproces is, waarvan het gebruik een mensheidbelang zal worden voor de komende tijd. Als anarcho-syndicalisten dienen wij dit te beseffen, al is het dan ook een onderdeel van onze propaganda.

De Volkenbond van Genève naar Den Haag. In 1913 werd het Vredespaleis gebouwd. De initiatiefnemer, Carnegie, meende dat een dergelijk toevluchtsoord van diplomaten geschikt zou wezen om internationale geschillen en conflicten op te lossen. Vele landen steunden dit plan en de geschenken van diverse regeringen om het gebouw zowel van binnen als van buiten een prachtig aanzien te geven, waren legio.
Dat dit Vredeshuis een blamage is geworden voor de vredesstichters en een aanklacht voor de regeringen, heeft de practijk ons geleerd. Commentaar is dus verder overbodig.
De Telegraaf van 21 Januari schrijft:

„In de eerste helft van de volgende maand zal in Den Haag bijeenkomen het Centraal Comité van de Volkenbond, dat voorbestemd is een merkwaardige plaats in te nemen in het huidige internationale politieke leven. Daarvan zal dr. Colijn voorzitter worden. Nederland zal derhalve in het werk der Centrale Commissie een belangrijk aandeel hebben. In deze commissie zal ook de finse kwestie ter sprake komen.
De nederlandse regering doet voor Finland niets. Nodig is werkelijk steun. Daarvan zal wel meer vernomen worden, als de Volkenbondsautoriteiten haar werkzaamheden in Den Haag beginnen."

Arbeiders die nog waarde hechten aan of hun hoop bouwen op een Volkenbond, moeten toch wel met blindheid geslagen zijn. Dergelijke instituten of filialen hebben nu toch wel bewezen dat zij het volk misleiden en een instrument zijn in dienst van de kapitalistische klasse. Daarom wordt het hoog tijd dat de arbeidersklasse haar kruistocht tegen oorlog en militarisme begint. Niet met woorden en mooie gebouwen van de oorlogsbaronnen, maar met de directe actie tegen de oorlogsmakers: de bezittende klasse. Corr.

HAARLEM

De eerstvolgende huishoudelijke vergadering wordt gehouden op Dinsdag 20 Februari a.s., des avonds 8 uur in het gebouw van de IOGT., Wolstraat. Enige zeer belangrijke punten staan op de agenda. Het bestuur verwacht, dat de kern op deze avond aanwezig zal zijn.
Wegens het slechte weer en de onbegaanbare wegen zijn de cursusavonden over het boek „De Grondslagen van het Anarchisme" voor een korte poos uitgesteld. Op de vergadering van Dinsdag a.s. zullen de avonden weer worden vastgesteld.

Jac. H., Secretaris.

HENGELO

Cursus. Voor het laatst willen we onze leden verzoeken, Zaterdagavond op de cursusvergadering aanwezig te zijn. Albert de Jong spreekt over de „Internationale politieke toestand", zeker een onderwerp, waarvoor we de aandacht van onze leden wel mogen vragen.

Voor de voordrachtavond met mejuffrouw Ménage Challa uit Hoog-Soeren bestaat veel belangstelling. Willen onze leden niet teleurgesteld worden, dan dienen ze zich spoedig van kaarten te voorzien.

UTRECHT

Op 1 Februari j.l. behandelde de gemeenteraad een verzoekschrift van de Bond van Werkverschaffingsarbeiders EMM., om de steunnormen te verhogen en een ruimere verstrekking van de B-steun toe te passen. utrecht is een van de achterlijkste gemeenten op het punt van het verlenen van steun. Twee of drie jaar geleden werd nog onderscheid gemaakt tussen „bona-fide" en „armlastige" werklozen. De norm was toen *f* 8.10 voor man en vrouw, verhoogd met *f* 1.25 per kind. De rijkssteunregeling stelde toen als norm voor „bona-fide" ongeorganiseerde werklozen *f* 10.50 of *f* 2.40 meer, zodat men kan uitrekenen welk bedrag de gemeente utrecht met haar 11.000 a 15.000 werklozen zich aldus heeft bespaard. Het verzoek van EMM. werd gesteund door de communist Bastiaanse, maar de Oranje-socialist Van Veldhuizen durfde verklaren, dat de werklozen in utrecht redelijk goed behandeld worden. De wethouder van sociale zaken maakte hier gretig gebruik van door te verklaren, dat als de vakcentrales geen aanleiding hebben zich tot B. en W. te wenden, er voor de raad in het geheel geen reden is, op het verzoek in te gaan. (Dit slaat natuurlijk niet op ónze vakcentrale!). Laat de arbeiders hieruit nu eindelijk toch eens leren, dat zij hun belangen niet aan anderen kunnen overlaten, maar dat zij zelfstandig moeten strijden voor een menswaardig bestaan.

A. Schweitzer, secr. SAS.

Het werk „Nationalisme en Cultuur" van Rudolf Rocker is een belangrijke bijdrage tot de politieke wijsbegeerte zowel uit hoofde van zijn doordringende en uiterst gedocumenteerde ontleding van tal van beroemde schrijvers, als op grond van zijn schitterende critiek op de staatsverheerlijking, het meest verbreide en noodlottigste bijgeloof van onze tijd. Ik hoop dat het in alle landen, waar belangeloos denken nog niet buiten de wet is gesteld, in grote kringen zal worden gelezen. BERTRAND RUSSELL.

NIEUWE UITGAVEN

De VAÜ. (Boeroestraat) kondigt de uitgave aan van twee belangrijke boeken, n.l. „Oproep tot Socialisme" van Gustav Landauer en „Bakoenin" van H. E. Kaminsky. Als eerstvolgende uitgave verschijnt: „Imperialisme zonder masker", bewerkt door A. van der Plaats en mr. H. van Wijk.

ONS TIENDE CONGRES

6 EN 7 APRIL 1940

VERDERE VOORSTELLEN:

Transport Rotterdam:

6. Het congres besluit een NSV.-Jeugdfonds te stichten, waaraan door alle leden een cent per week wordt bijgedragen.

Toelichting: Door dit fonds kunnen jaarlijks circa 150 kinderen van leden van het NSV. gedurende een volle week naar buiten worden gezonden, waardoor twee belangrijke voordelen worden bereikt. Ten eerste zal een dergelijk fonds een bindmiddel zijn voor onze beweging en meer saamhorigheid brengen. Ten tweede zal het op dergelijke wijze bijeenbrengen van kinderen van onze leden ertoe bijdragen, dat onze mogelijkheden ten opzichte van het organiseren van de jeugd worden vergroot. Voor verdere inlichtingen menen wij te mogen verwijzen naar hetgeen door het Federatiebestuur van Transport d.d. 4 Februari 1939 aan het NSV.-bestuur en aan de bij het NSV. aangesloten federaties werd voorgesteld.

DIENSTWEIGERAARS

Te Veenhuizen Rijkswerkinrichting:

Remmet Hooijberg, 15 mnd., jarig 18 Dec., ontslag 1-2-'40.
John Rooda, 12 mnd., jarig 27 Nov., ontslag 6-4-'40.
P. van Klaveren, 12 mnd., jarig 31 Oct., ontslag 28-8-'40.
Johannes Bakker, 18 mnd., jarig 9 Sept., ontslag 17-10-'40.
Gerrit van Dijk, 18 mnd., jarig 19 Sept., ontslag 13-11-'40.
Klaas Vermanen, 18 mnd., jarig 24 Mei, ontslag 13-11-'40.
M. van Hensbergen, 18 mnd., jarig 28 April, ontslag 22-3-'41.
H. Verkerk, 15 mnd., jarig 10 Sept., ontslag 6-4-'41.
D. J. de Smit, 18 mnd., jarig 24 Juli, ontslag 1-5-'41.
Cornelis Dekker, 30 mnd., jarig 12 Maart, ontslag 8-10-'41.
Rolf Nijder, 30 mnd., jarig 12 Nov., ontslag 14-10-'41.
Pieter de Vries, 30 mnd., jarig 7 Oct., ontslag 15-10-'41.
Teunis Sibie, 30 mnd., jarig 28 Febr., ontslag 18-10-'41.
Anne de Vos, 30 mnd., jarig 16 Dec., ontslag 21-10-'41.
Jan Meulenkamp, 30 mnd., jarig 8 April, ontslag 22-10'41.
Jurjen Zuidema, 30 mnd., jarig 1 April, ontslag 23-10-'41.
G. Verhey, 30 mnd., jarig 28 Mei, ontslag 1-3-'42.
Klaas Drent Azn., 30 mnd., jarig 26 Oct., ontslag 22-4-'42.

Voorts zitten gevangen:

Theo Schabbing uit Amsterdam: H. v. B., Den Haag.
Ko Rooduin uit Utrecht: H. v. B., Den Haag.
A. Stammes uit Winkel: Fort Erfprins, Den Helder.
Klaas Drent Hzn. uit Valthe: 3e Depot Inf., 1e Batterij, 5e Compagnie te Bergen (N.H.).
R. van der Kamp uit Hengelo: H. v. B., 's-Hertogenbosch.
J. van Maanen: H. v. B., 's-Hertogenbos.
Gerrit de Voer uit Almelo: H. v. B., 's-Hertogenbos.
Jan Veninga uit Haarlem: H. v. B., Den Haag.

Het adres voor de dienstweigeraars te Veenhuizen is: Rijkswerkinrichting, Afd. Dienstweigeraars, Veenhuizen 1. De naam óók boven in de brief plaatsen.

Ouders en vrienden worden verzocht alle berichten omtrent adressen van dienstweigeraars enz. onmiddellijk op te geven aan: A. Dienaar, Ruysdaelstraat 17, IJmuiden Oost.

Toont uw medeleven met de dienstweigeraars door hen veel te schrijven. Met ongeduld wordt door hen naar post uitgezien.

De volken leren begrijpen, dat de vergroting van een misdaad haar niet kan verkleinen en dat, daar doden een misdaad is, de massa-moord geen verzachtende omstandigheid zijn kan; dat als stelen smadelijk is, veroveren geen roem zijn kan; dat de Te Deums er niets van belang aan veranderen, dat vergoten bloed vergoten bloed is; dat het tot niets dient, zich Cesar of Napoleon te noemen en dat men in de ogen van de eeuwige God het gezicht van de moordenaar niet verandert, omdat men hem, in plaats van een tuchthuismuts, een kroon op het hoofd plaatst.

(Victor Hugo, op 30 Maart 1878, in zijn rede ter herdenking van de 100ste verjaardag van Voltaire).

NATIONALISME EN CULTUUR

DOOR

RUDOLF ROCKER

Een omvangrijk standaardwerk, waarvan ge u door de vele in ons blad geciteerde persbeoordelingen reeds een denkbeeld hebt kunnen vormen. Een prachtboek, goed vertaald, in keurige uitvoering, drie delen in één band.

PRIJS SLECHTS

f 3.90

op gemakkelijke betalingsvoorwaarden. Voor bestellingen en regeling der betaling richte men zich tot het bestuur van zijn Afdeling op SAS. ter plaatse.